

paa Finantsloven, bør gaa Haand i Haand med Reformen paa det høiere Undervisnings Omraade, skal jeg for mit Bedkommende udtale, at jeg ikke anbefaler Ministerens Forslag, men forpørigt henstiller til ærede Medlemmer, at lade være med at stemme eller stemme imod det; det har forresten ikke stor Betydning, for jeg kan sige mig selv, det bliver vedtaget, det gjør jo alle de Ting, man fra en vis Side er enig med Ministeren om. Jeg tror, man staar sig vel ved ikke at have Del deri, navnlig efter at der er givet Udsigt til fremtidige Ting, som vi maasse kunde være utilfredse med. Med Hensyn til de Behreidelser, som det ærede Medlem for Veile Amts 2de Valgkreds med en vis Skarphed troede at have Anledning til at fremsætte mod mig, tror jeg nok, han noget har misforstaaet mig. Spørgsmaalet om Latin eller ikke Latin og Mathematik har jeg ikke fremsat, men jeg tror dog alligevel, at det ærede Medlem om ikke iasten, — thi det er Ting, der kræve en længere Overveelse —, saa dog med Tiden vil give mig Ret i, at de stærke Karakterer dannes hverken ved Latin eller Mathematik, der skal mere til, og der skal navnlig en Livsanskuelse til, som ganske vist i vore Dage er meget sjelden og som man af Svaghed eller af alle mulige andre Grunde gjør Sit til at undergrave saameget som mulig, men som jeg er fuldstændig overbevist om, man nok engang vil fortryde er gåaet tilbage og som man da vil gjøre alt Sit til at arbejde op paany. Det er derpaa, den stærke Karakter bygges, men sandelig ikke paa den ene eller den anden Disciplin, som kan læres i Skolerne. Det, som kan bringes tilveie i Skolerne, er den hielige Intelligents, men det er en meget stor Forskjel imellem denne og en stærk Karakter. Den smidige Intelligents kræver imidlertid aandelig Gymnastik, og Spørgsmaalet bliver da, hvoreledes saar man bedst denne aandelige Gymnastik: enten gennem Mathematik eller gennem Latin? Der er dem, der holde paa, at Forholdet imellem de klassiske Sprøg og Mathematik er det samme som Forholdet mellem Gymnastik og Exercits, og jeg tror, at de have Ret, men jeg vil ikke nu iasten indlade mig i Disput herom, kun vil jeg bestemt hævde, at hvad jeg har sagt, er rigtig, og jeg tror ogsaa, at det ærede Medlem med Tiden vil give mig Ret i, at det, som var Hoveddyd ved den lærde Skole her i Danmark — det ligger forresten langt tilbage og længere tilbage end 1870 — var det, at den koncentrerede Undervisningen og den intellektuelle Opdragelse om enkelte bestemte Sag, idet den fulgte det saakaldte engelske System, samt at Hovedfeilen ved den nye Skole — og dertil hører ogsaa den Skole, som det ærede Medlem polemiserede imod, thi det, som han kalder den ældre Skole, kalder jeg den nyere Skole, men det er ganske vist Skolen før 1870 — var den overvældende Stofmængde, som gjorde det umuligt for Disciplene baade at faae den nød-

vendige legemlige Frihed, og at faae det, som man kalder Evne til at lære at læse. De lære ikke at læse ved at faae denne Mængde af Stof, men de lære at læse ved at lære at behandle et Stof til Grunden. Det er Feilen ved hele den Skole, som man søgte at bekæmpe ved Loven af 1871, og den største Grund til Modstand mod Skolen før 1870 var det overvældende Stof. Det var det, som man søgte at ramme, og derfor var det, at man søgte at fjerne en Del af de Discipliner, som toge mest Tid op. Det er ogsaa af den Grund, jeg har været med til de to Forslag, idet jeg tror, at man derved vil modarbejde de Feil, som man troede at fjerne ved Loven af 1871, men som man ikke fjernede, dels paa Grund af den kongelige Anordning, dels fordi Administrationen udsførte Loven saaledes, at man fik fuldstændig den samme Stofmængde som før 1870, og maasse Mere til. Nu vil jeg indrømme, at, til at gennemføre en saadan Forbedring, som dette vilde være, hører, at man fra de Sider, hvor man overhovedet ser nogenlunde ens paa denne Sag, trolig støtter hverandre. Jeg havde troet at kunne finde en saadan Støtte, men jeg har taget feil deri. — Det ærede Medlem fra Ribe har sagt, at Tiden var ikke til Erobring. Det er ingen Erobring, men en lille Reform, som jeg tror, kunde været skaffet tilveie, naar man havde løst Haanden her for denne Sag; men naar man ikke gjør det, saa skaffes den ikke tilveie. Det ærede Medlem kan være rolig. Examinationskommissionen i Kjøbenhavn vil ikke være til Ulempe for nogen Studerende; de kunne jo ikke studere andre Steder end i Kjøbenhavn. De, der falde igennem, ere for det Første ikke mange, og dernæst kan jo det ærede Medlem stille Forslag om, at de faae Reispengene til Hjemreisen; det Forslag skal jeg gjerne stemme for. Jeg ønsker forresten ikke nu at komme nærmere ind paa de forskjellige Udtalelser, som ere faldne fra den anden Side, thi det er ikke min Mening at ville reise nogen Polemik mod, hvad der er fremkommet her; jeg ønsker blot at klare min Stilling til det foreliggende Spørgsmaal og de Spørgsmaal, som ere satte i Forbindelse dermed; jeg tror, at det er lykkedes mig, og jeg tvivler heller ikke om, at jeg vil faae flere af mine Modstandere over paa min Side, naar de have overveiet Sagen. Iasten venter jeg det ikke. — Med Hensyn til Theatret tror jeg oprigtig talt, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) ser mindre rigtig paa Sagen. Jeg tror ikke, at den Betragtning, han gjorde gjældende, og som jeg ogsaa kan underkaste til en vis Grad, nemlig at man skal bestyre Theatrets Udgifter saaledes, at der kommer Indtægter af den Maade, hvorpaa Udgifterne anvendes, har det Mindste med dette Spørgsmaal at gjøre. Fordi de lave Koncertlokalet om til en Skole, faar man ikke to Skilling mere ind i Theater-